

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKÜ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Iparfejlesztés.

Annak az Istenáldotta földnek népéről van szó, mely az ország gazdasági jólétének elsőrangu tényezője, a mig gazdasági életünk alapja és feltétele a maga idején érvényesülő nap és eső. Arról a földről és népéről, mely ez idő szerint az évnek csak egyik részében értékesítették és érvényesül gazdaságilag; az, hogy erőt kapjon a termelés idejére; és mert foglalkozása és életmódja egyoldalú, idejének nagy része kihasználatlan.

Pedig fontos nemzeti és közművelődési érdekek követelnék a mai viszonyok alapos megjavítását.

Nemzeti érdekek, mert a magyar faj megerősödése függ össze ezzel, mely szomorú példáját látjuk ennek a Székelyföldön — anyagi helyzetének bomlásával fokozatosan tért veszít saját ősi területén.

Közművelődési érdekek, mert a szellemi gyarapodásnak alapfeltétele az anyagi erő.

Akinél hiányzik a megélhetés feltétele, akinek küzdenie kell a létfentar-

tás nehézségeivel, az nem fordíthat kellő gondot szellemi fejlődésére.

Az a helyzet nagy Alföldünk aranykalászos rónáinak nagy részén.

Az aranykalász egymaga alig biztosítja már a nép megélhetését.

Pedig az fog maradni megélhetésének legfőbb alapja továbbra is, annak kell maradnia, mert az a jellege az ország ama nagy részének. E jelleget megbotlygatni akarni, e jelleg megváltoztatására törekedni, meddő kísérlet lenne.

De felesleges is.

Más mód kell — szerény nézetem szerint — ezt a kérdést eldönteni és ezen a helyzeten segíteni.

Mert segíteni kell.

Nem új alapot keresni, hanem a meglévőt kiegészíteni.

Lehet az Alföld egyes részein gyárakat is létesíteni, sőt városaiban kell is, a viszonyok sem kedvezőtlenek erre.

Más a városok kérdése és ismét más a vidéké.

Azoknak mindenütt ipari és kereskedelmi jelleget kell adni, azok mind egyikénél törekednünk kell számban növelni, erőben gyarapítani az iparos

és kereskedő népességét, ez biztosítja legerősebben azok fejlődését.

Erre csak a százados kézműipar erősítése és új gyárak létesítése alkalmas.

E kettő és a felvevő képességében gyarapodó földmives lakosság önmaga teremti meg az erős kereskedelmet.

De lehet-e gyáripart teremteni azokon a rengeteg területeken, melyeket ott ma az eke szánt fel?

Lehet egyes helyeken, de általában nem lehet. Nincsenek meg hozzá az előfeltételek. Gyér a lakosság, nincs fűtőanyag vagy vizierő, sokhelyütt általában víz és hiányos a közlekedés.

Pedig ezek nélkül nincs ipar.

És ha lehetne is, volna-e helye ennek, kivéve azokat az iparokat, melyek kiegészítő részei a mezőgazdaságnak?

Jöjjünk tisztába azzal, mi a legfőbb cél a gyáripar fejlesztésnél?

A nemzeti munka lekötése, a fölös munkaerő állandó és biztos foglalkoztatása.

A mezőgazdasági iparok — melyeknek nagyarányu fejlesztése ezeken a területeken kívánatos, sőt szükséges

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

A kórház előtt.

A téli est nedves ködébe
Kiszüremlik a lámpa fénye
A kórház egyik ablakából,
Szétnyílik fenn a felhő-kárpit
S halvány csillagvilág sugárzik
Az ég rejtelmes magasából.

A téli est oszló ködébe
Kihuny a lámpa bágyadt fénye,
A kórház-ablak elsötétül,
Csillag csillagra gyúl az égen.
. . . S valaki maradott éppen
Itt lenn — örökre csillag nélkül.

Lampérth Géza.

Szerelem a falun.

Írta: Boross L.
(Vége.)

A vármegyeháza fölött már elütötte az óra a déli tizenkettőt, a statáriális bíróság tagjai még mindig együtt ültek. Kemény dió volt a Gyurka esete. Tetten nem érték, de

az öreg zsidó meg a lányának vallomása ellene szólt. Gyurka pedig állhatatosan tagadott, ámbar arra a kérdésre, hogy hol járt a rablás idején? csak konok hallgatással felelt.

Pedig az elnöklő alispán igen a szívére beszélt, édes fiának nevezte, hogy vallja be bűnét, nem ugyan azért, mintha ezáltal enyhült volna a delikvens sorsa, hanem hogy nyugodt lélekkel adhassák hóhér-kézre.

A déli harangszóra teljesen türelmét vesztette az alispán ur. Épen utoljára akarta felhívni Gyurkát, mikor az ajtónál örködő hajdu egy erőteljes lökéstől indítva a terem közepére lódult s utána egy felhevült, portól szürke női alak rohant a bírák elé.

Mariska volt.

Térdreborult és esdve emelte kulesolt kezét a esodálkozó urak felé.

— Mit akar? — kérdé az alispán ur visszaintva a hajdut, aki bajusza alá fojtott szitkozódással közeledett, hogy a leányt eltávolítsa.

Mariska felállott, lesimitotta kuszált hajját.

— A Gál Gyurka ügyében jöttem tekintetes uraim — szölt Gyurka felé intve,

aki bilinesbe vert kezekkel tompa fásultsággal nézett maga elé.

— Mit tudsz lányom, ki vagy, meghallgatunk — szölt érdeklődő jóakarattal az elnök.

A többiek is érdeklődtek. A csinos, kipirult arcú leány, a terem közepére lódított hajdu: felkeltették az érdeklődést, sőt néhány fiatalabb bajusz meg is pödörtetett.

— A Sági bíró lánya vagyok, a Maris. Azt akarom mondani, hogy a Gyurka bácsi, itt ni, izé . . . ártatlan a zsidó dolgában.

— Ugyan ugy-e? Hát aztán mivel tudod ezt bizonyítani lányom?

Szinte sisteregve futott a lány arcába a vér, még csak most érezte igazán a súlyát annak, amit mondani akar. Ennyi ember előtt. De azért csak mondta, bár akadozva, földre sötött szemmel.

— Hát kérem alássan . . . nem bánthatta Gyurka bácsi a zsidót, mert . . . mert . . . máshol volt akkor hajnalban.

— Hol leányom?

Elsápadt a leány, most már minden vére a szívére szaladt. Aztán felemelte a fejét és halkán, de szilárdan kimondta:

— a cukorgyárak kivételével nem kötnék le valami igen nagy munkaerőt. Ezek nem is ebből a szempontból bírnak különös jelentőséggel, hanem az okszerű gazdálkodás érdekében.

A többi iparokhoz pedig nincs fölös munkaerő. Olyan t. i. mely tavasszal is, nyáron is, télen is egyaránt rendelkezésre állhatna. Mert az iparnak állandó munkaerőre van szüksége. Az csak kivételesen, csak időszakos üzemeknél rendezkedhetik be változó üzemekre.

Csupán egy iparág volna, mely állandó munkásságra számíthatna itt is, a szövőipar. Mely tulnyomólag női munkára van alapítva. Ez a munkaerő pedig fölös számmal áll itt rendelkezésre. Sőt éppen ez egyik nagy baja az Alföldnek, hogy női munkaereje nincs kihasználva, ez nem értékesítettik.

Csakhogy a szövőiparnak meg egyéb feltételei nincsenek meg itt, kivéve a városokat, melyek más elbírálás alá esnek.

Más megoldást kell tehát itt keresni. Annyival inkább, mert az iparfejlesztés nem olyan mesterség, melynél sablonokat lehetne alkalmazni. A viszonyok szabják meg ennek alkalmazhatóságát.

Itt pedig a viszonyok — ismét nem a városokat értem — azt írják elő, hogy keresni kell kiegészítő foglalkozásokat, melyek egyrészt lekötetik a női munkaerőt az év minden szakában — ha nem is mindig teljes munka idejében, másrészt kiegészítik a tavaszi, nyári és őszi foglalkozást télen is.

Ez nem lehet más, mint egészséges alapon szervezett háziipar.

De nem magára hagyatva, hanem komolyan szervezve. Vállalati alapon,

hogy biztos munkát nyújtson és állandó keresetet biztosítson.

Nem könnyű feladat, de nem is megoldhatatlan. Nagy áldozatokat igényel, de olyan cél érdekében, melyért még sokkal nagyobb is indokolt volna. Nemcsak a jelen közvetlen kihatásáért, hanem közvetve a jövő átalakulásért.

Ha az Alföld városaiban sikerülne néhány nagyobb gyárat létesíteni, melyek lekötnék a városi és környékükbeli lakosságot, ennek kapcsán pedig sikerülne az Alföld nagyobb területére kiható állandó háziipari vállalatokat teremteni, melyek arra az időre nyújtanának a családok százainak — mert hisz egyelőre nem lehet még ezekről szó, ez csak fokozatosan történhetik — rendes keresetet, mikor a mezőgazdasági munka a lakosság nagy tömegei számára szünetel: gyorsan megváltoznának az aranykalászos rónák népének gazdasági viszonyai és ezzel egyuttal hatalmas lépést tehetnénk előre a nemzeti és kulturális haladás terén.

Szterényi József.

H i r e k.

Személyi hír. Lovag Ziegler Alfréd altábornagy, a 32. hadosztály parancsnoka, vasárnap este a cs. és kir. 23. gyalogezred megszemlélésére városunkba érkezett.

Városey érsek üdvözlése. Erzsébet Amália kir. hercegnő udvarhölgyével látogatást tett Városey Gyula kalocsai érseknél, melegen üdvözlőlvén őt kinevezése alkalmából. Városey érsek tegnapelőtt visszonozta a kir. hercegnő látogatását. — Pestmegye állandó választmánya e hó 11-én megtartott üléséből üdvözlő levelet intézett Városey Gyulához.

Kinevezés. Öfelsége dr. Masa János szegedi ítélőtáblai tanácsjegyző-albírót a szabadkai kir. törvényszékhez bírónak nevezte ki.

Kinevezés. A temesvári posta- és táviratigazgatóság Wodring Róza kiszácsi lakost kiszácsi postamesterré kinevezte.

Fényes esküvő. Zombor város közönsége szombaton, e hó 11-én ritka fényes esküvőnek volt tanuja. Falcione Gusztáv kereskedelmi tanácsosnak, városunk egyik legtekintélyesebb polgárának leányát, Irénkét vezette oltárhoz dr. Draxler Brunó, köz- és váltó-ügyvéd, temesmegyei nagybirtokos. Az egyházi szertartást Fejér Gyula apát-plébános végezte, mint anyakönyvvezető pedig ez alkalommal Hauke Imre polgármester működött főispáni meghatalmazás alapján. Násznagyk voltak a menyasszony részéről dr. Falcione Nándor, a vőlegény részéről dr. Zsiros Lajos. Koszoruleányok és vőfélyek voltak: Falcione Helén — Vinczehidy Dezső, Alföldy Flóra — báró Rajacsics Vládó, Holz Flóra — Falcione László. A fényes esküvőt nagyszámu intelligens közönség nézte végig. A városházán a hivatalos helyiség pompásan fel volt díszítve.

Helyettesítés. Zöldhegyi Bélának vármegyei közigazgatási iktatóvá történt kinevezetése következtében megüresedett vármegyei árvaszéki lajstromzóvá Latinovits Pál főispán Schram János kulai lakost helyettesítette.

A miniszter köszönete. A válás- és közoktatásügyi miniszter Mayer Béla szatmári püspöknek a kalocsai főegyházmegyei Tanítók Háza javára tett 25000 kor. adományáért és a kalocsai főegyházmegyei szegénytanítók felségélyezésére tett 80000 kor. alapítványáért köszönetét nyilvánította.

Hírek az egyházmegyéből. Bieskey Péter Dávodra, Ertl Matild Ujvidékre, Perity Jenő Miskére, Prisztay Ferenc és Zsámboki Mária Magyarokizsára, Raics István Bajára rendes, Stöckl Katalin pedig Kerényre helyettes tanítóknak, illetve tanítónőknek kinevezettek.

Tiszti orvosi vizsgálat eredménye. A Budapesten 1905. évi október hó 16-tól 30-ig megtartott tiszti orvosi vizsgákon Prokesch Viktor szabadkai kórházi orvos képesített.

Gyógyszeráru-kereskedés engedélyezése. A belügyminiszter megengedte, hogy Fehér István Zsigmond törökkanizsai lakos Zomborban gyógyszeráru-kereskedést nyithasson.

Eljegyzés. Krizsán János vármegyei tisztviselő eljegyezte Kocsis István helybeli polgártársunk leányát, Matild kisasszonyt.

La b a n e z Sándor eljegyezte Hoffmann Ilonka kisasszonyt Zomborban.

— Nálam . . .

A meglepetés moraja zugott végig a bíróságon. Gyurka, mint egy örült rohant előre.

— Nem igaz, hazudik — ordítá magánkivül.

— De igaz — felelt dacosan a leány, miközben az örök hátrább ráncigálták Gyurkát. — De igaz. Nem akarta megvallani tekintetes uraim, hogy engem szégyenbe ne hozzon. De engem nem hagyott nyugodni a lelkiismeret. Nem hagyhatok elveszni egy ártatlant csak azért, hogy az én szégyenem takarva maradjon.

Az alispán csóválta fejét.

— Nagyon szép édes leányom, hogy te meg akarod menteni a Gyurkát. Bizonyosan nagyon szereted. Nagyon szép, de meg mernél-e erre esküdni?

A leány habozás nélkül felelt.

— Meg.

— Tehát elrendelem tanu megeskütését. Gyurka örjögött.

— Hazudik . . . nem esküdhetsz . . .

Ezzel aztán azt érte el, hogy az elnök visszavittette a börtönbe.

Most hirtelen a várnagy lépett be. Iz-

gatottan sietett az elnökhöz és halkan tárgyalt vele. Az alispán felállott.

— Uraim, az eskütétel elmarad. Az ügyben nagy fordulat állott be. Téged leányom egy kis időre letartóztatlak, azt hiszem legjobb lesz, ha Gyurka mellé csukatlak.

Mariska megdöbbenve nézett az alispánra, azonban a jóságos csintalan mosoly, ami annak arcán honolt, csodálatos megnyugvást keltett szívében. Habozás nélkül követte a börtönört.

Néhány perc mulva bilincsekbe verve a hosszú Móni és Rebeka ott álltak bírúik előtt. Egy öreg őszhaju paraszt volt velük.

— Nos öreg, mondja el az esetet — szólt az alispán.

— Hát instálom, ma délelőtt Móni ifiur jött hozzám lelkendezve, hogy azonnal vigyem be őket kocsin a városba a vasuti állomásra. A Rébi kisasszonnyal Pestre kell menniök. Én rögvést befogtam — tetszik tudni, most fuvaros ember vagyok, ezelőtt kovácsmester voltam, de mivel — tetszik tudni, az iparos embernek falun rosszul megy a dolga.

— Jó, jó öreg, csak tovább.

— Hát instálom, odajött a Móni ifiur

meg a kisasszony. Móni ifiur egy vasládikát cipelt. Elvettem tőle, hogy az ülés alá tegyem. Azonnal megismertem. Hiszen ezt a ládát én csináltam kovács koromban az öreg Gutinak, hogy ebben tartsa a pénzt. Nem tudott arról más, csak mi ketten. Igazi remek munka, ötven pengő forintokat fizetett érte.

— Mi van ebben, mondok, de nehéz.

— Egy kis aprópénz, váltani — vigyorgott a Móni ifiur.

Elindultunk. De instálom, nagyon motoskált az én fejemben az a láda. Hiszen tudom, hogy kirabolták az öreg zsidót, elvették a pénzt, már pedig azért csináltatta ezt a ládát, hogy ebben tartsa a pénzt. Ha elrabolták, hogy került ez a Móni ifiur meg a Rébi lányasszony kezébe? Aztán meg instálom, nem fért a fejembe, hogy a Gyurka zsebelte volna ki a zsidót. Gangos, hetyke gyerek, de ilyet nem tesz. Aztán meg mért mennek ezek most Pestre? Így évelődtem instálom, addig-addig, hogy itt nem hajtottam egyenesen a vasúthoz, hanem egy kicsinyég megálltam a megyeház előtt, oszt' beszóltam a várnagy urhoz és most instálom, itt vagyunk.

Villamos világítás. Csütörtökön este gyultak ki először a villamos izzó- és ivlámpák városunkban s azóta minden este világítanak. Ami után annyi évig hiába vágyakozott a város közönsége, most hogy végre mégis elkövetkezett, általános meglepetést keltett. Estéknél sokan járnak-kelnek az utcákon, különösen az ivlámpák fényözönében uszó Kossuth Lajos-utcában, hogy gyönyörködjenek a szokatlan kékes fehér fényességben és hogy — ami elmaradhatatlan — bírálják a világítás erejét, amire kedvező alkalmat nyújt az a körülmény, hogy hold, köölajos régi lámpák s az új villamos izzó- és ivlámpák egyszerre világítanak. Ez az összehasonlítás azonban természetesen tárgyilagos eredményre nem vezethet. Mi majd csak akkor mondjuk el bírálatunkat az új világításról, ha a villamos telep nemcsak próbaképpen, hanem rendes üzemben szolgáltatja az áramot a nyilvános tereknek és magánlakásoknak egyaránt.

Halálozás. Husvéth Károly, a zombori takarékpénztár könyvelője meghalt. Férfikora virágában, munkaereje teljességében hirtelen támadta meg a gyilkos kórság. Köztisztelőben álló, törzsökös polgári családnak volt a sarjadéka. Az állást, hova saját választása és a sors helyezte, mindvégig lelkiismeretes pontossággal, nem lankadó buzgalommal és állandó hűséggel töltötte be. Maga a megtestesült kötelességtudás volt. A közönség szolgálatában szíves készséget és előzékenységet tanúsított kivétel nélkül mindenkivel szemben is mindenha. Ezen polgári erényei általános becsülést vívtak ki számára városi társadalmunk minden rétegében. Hosszu évek során lelkes tagja s élte utolsó percéig buzgó támogatója volt a kaszinó-egyesületi dalárdának s mint a dalárda pénztárosa, ebben a tiszteletbeli állásában is példászerű kötelességérzetet tanúsított. Gazdasági mozgalmak támogatására is készséggel ajánlotta fel szaktudását és munkaerejét. Becsületes, derék munkás élet fonala szakadt ketté halálával. Hamvainak adjon az ég csendes nyugalomát s emléke maradjon az élőkkel. — Családjá a következő gyászjelentést adta ki: Özvegy Husvéth Károlyné szül. Kirner Paula ugy a maga, valamint az alulírottak nevében is a

legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelentem, hogy szeretett és felejthetetlen jó férje, illetve fia, testvérük, öcsese és sógoruk Husvéth Károly a zombori takarékpénztár könyvelője folyó évi november hó 12-én reggel 5 órakor életének 47-ik évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A felejthetetlen halottunk hűlt teteme folyó évi november hó 13-án délután 4 órakor fog a gyászházban (Bajai-ut 22. sz.) a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a szent Rókus temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise áldozat pedig folyó évi november hó 14-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. plébániatemplomban a Mindenhatónak bemutatni. Zombor, 1905. évi november hó 12-én. Legyen nyugalma csendes! Emléke áldott! Özv. Husvéth Istvánné szül. Schmidt Mária, anyja. Drescher Gyuláné szül. Husvéth Paulina, Husvéth István, Husvéth Gyula, Bodiu Mihályné szül. Husvéth Gizella, testvérei. Özv. Uhlarik Jánosné szül. Husvéth Paulina, nagynénje. Özv. Kirner Mátyásné szül. Böhm Józsa, Husvéth Istvánné szül. Karnász Berta, Husvéth Gyuláné szül. Rados Józsa, sógorai. Drescher Gyula, Bodiu Mihály, sógorai.

Áttérés a kath. vallásra. Obláth Sándor óbecsei adóhivatali tisztviselő az izr. vallásról áttért a katolikus hitre. Az egyházi szertartást Jauch Ferenc belvárosi plébános végezte, míg a kereszttatyi tisztséget Frenner Ferenc gyáros töltötte be.

Lelkészbiztosítás. A megüresedett pacséri ev. ref. lelkeszi állásra egyhangulag Arany Gusztáv péceli lelkesz választott meg.

Szoborszentelés Topolyán. 1846-ban történt, hogy a báró Kray nemzetség utolsó férfinakja, Pál báró ifju korában elhunyt s a topolyai grófi kertben helyezték örök nyugalomra. Innét később a talajviszonyok miatt a templomban lévő családi sírvítték át, hol nővére, id. gróf Zichy N. Jánosné szül. Kray Irma bárónő egy Mária-szobrot állíttatott. Ezt a szobrot e hó 4-én délelőtt 11 órakor szentelte fel Lippay Imre plébános Bálint György és Tamás Ferenc káplánok segítségével. Az ünnepély teljes csendben folyt le, a beszentelés alatt Pály Lajos énekelt gyönyörű alkalmi éneket, mely után Lippay Imre rövid beszédben ismertette a szobor történetét.

A budapest-óbecsei csatorna eszméje, melyet pár év előtt dr. Balaton Gyula főszolgabíró pendített meg, ismét foglalkoztatja a közvéleményt. Ezen terv azon alkalomból merült fel, midőn az intéző körök azon kérdéssel foglalkoztak, hogy a Budapestről kiinduló alföldi csatornának hol legyen a tiszai torkolata. Mivel az Óbecsét vezető csatorna Kecskemétet és Szabadkát is érintené, mely városok legjelentősebb központjai a gabonakereskedelemben, ezen tervnek sok pártolója van.

Pályázat. Zombor város tanácsa a Stebler-Blumenthal-féle ösztöndíjalapítványánál 1905—6. iskolai tanév végével folyósítandó és évi 50 koronával javadalmazott ösztöndíjállás elnyerése céljából folyó évi december hó 15-ig ezennel pályázatot nyit. Az ösztöndíj elnyerésért pályázhatik a zombori állami főgimnázium jó előmenetelű, szegénysorsu róm. kath. vallás tanulója. A pályázók közül a Stebler vagy Blumenthal családból leszármazottak hasonló minősítvény esetén, még pedig első sorban a Stebler, második sorban pedig a Blumenthal család gyermekei részesíttetnek előnyben. A pályázók kötelesek a lefolyt 1904—5. iskolai tanév sikeres bevégezését igazoló iskolai bizonyítvánnyal felszerelt és a zombori főgimnázium igazgatóság által láttamozott kérvényüket a fenti határidőig a városi tanácsnál benyújtani.

A baptista felekezet elismerése. Az újrakeresztelők, másképp baptisták eddig csak türt felekezetet képeztek hazánkban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter azonban körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy a baptista vallásfelekezetet, az ócsai baptista hívek kérésére, az állam védelme alatt álló törvényesen elismert vallásfelekezetnek nyilvánítja. Az új egyház szervezetét s a baptisták hitvallomását hivatalosan közzé fogja tenni a közoktatásügyi miniszter.

Választás. A cservenkai ev. ref. hitközség felügyelőjeül egyhangulag és nagy lelkesedéssel Geyer Péter nagybirtokost választotta meg.

A bacsstóvárosi óvoda. Bacsstóvárosban a napokban nyílt meg a 17,000 korona költséggel épült óvoda, melyben az oktatási nyelv magyar lesz. A magyar állam-eszme terjedésére nagy fontossággal bír, hogy ily nemzetiséglakta községben magyarul oktatnak.

Országos vásár. Temerin községben az őszi országos vásár folyó hó 19-én lesz megtartva.

Elmebeteg ügyvéd. Dr. Kniezel Frigyes kulai ügyvédet elmebetegség miatt gondnokság alá helyezték.

— Hogy került ez a láda magukhoz — kérde az elnök Mónitól.

Felelt volna Móni, ha tudott volna, de a félelemtől úgy vacogott a foga, hogy szólni sem tudott.

Rebeka előbbre lépett, megvető pillantást vetve Mónira.

— A ládát a kertben találtam a rablás reggelén. Nevelőatyámnak azért nem adtam vissza, mivel szükségünk volt rá. A Mónival régóta szereljük egymást, de atyám ellenezte házasságunkat. A pénzzel Pestre akartunk szökni, hogy egybekeljünk.

Az elnök fejével bólingatott.

— Vezessétek elő a másik két vádlottat.

— No Gyurka, hát hol voltál akkor hajnalban? — kérde az elnök a legénytől. Gyurka habozás nélkül felelt.

— Nem tagadom most már instálom — ugys tudja a Mariska — ott voltam a Rébi lányasszonynál. Borral itatott, csókkal részegített meg.

Rebeka mint a furia rohant előre. Düh-től vonaglott az arca.

— Nem igaz, hazudik . . .

Móni csak tátotta a száját, hol Rebe-

kára nézett, hol Gyurkára, egyszerre csak elkezdett kacagni, mint az eszeveszett.

— Hahaha! Isten az égben! Ekkora szamarat mint én, ilyen szarvasmarhát . . . Hát a Gyurka ott volt? . . . Hahaha . . . Hát a szür, meg a kalap, meg a fokos? . . . Hahaha, hehehe! . . .

Csakugy vonaglott az a hosszú, hórihorgas ember. Az alispán csak bólingatott a fejével. Móni pedig odaplántálta magát a zöld posztós asztal elé. Hideg elszántság ült az arcán. A gyáva fickóból bátor férfi lett.

— Vallani akarok, instálom.

Rebeka halálfelelemtől reszketve dadogta:

— Móni mit akarsz? . . .

— Mit akarok? Megtartjuk az esküvönket, Rebeka. A tekintetes törvényszék lesz a tanu, a hóhér lesz a pap. Megérdemeljük egymást Rebeka. Vallani akarok tekintetes uraim. Rövid leszek. Én raboltam ki, én ütöttem le Gutfreund Salamont, a gazdám. Rebeka, ez az én tiszta, szép menyasszonyom, a nevelt leánya, adta akkor hajnalban a szür, a fokost, a kalapot. Azt nem mondta, hogy hol vette, mert Jehova a tanum, hogy

öt ütöttem volna le. Nagyon szerettem ezt a lányt tekintetes uraim, nem védekezni akarok, mikor azt mondom, hogy ő beszélt rá az undok tette, elvette az eszemet, hanem azt akarom, hogy őt is akasszák föl velem együtt. Nincs több mondani valóm.

Rebeka ezt már nem hallotta, mert ájultan feküdt a padlón.

Egy negyedóra mulva így szólt az alispán Mariskához:

— Édes lányom, téged azért mégis meg fogunk esketni, még pedig a Gyurkával. Én leszek a tanu, meg itt az urak, hanem — itt megfenyegette a felemelt ujjával — akkor igazán esküdj. ne hamisan, mint most akartál. A hamis eskü szándéka miatt örökös rabságra ítéllek, Gyurka lesz a prófoszod. Elmehettek.

A legközelebbi farsangban olyan lagzit tartottak Sági bíró uramnál, hogy egész vármegyére szólott a hire. Az alispán volt a násznagy. Ott volt az egész vármegyei tisztikar.

Hogy ki volt a vőlegény, meg a menyasszony? azt tessék kitalálni . . .

Nekrológ. Kruttschnitt Nándor Cservenka községének érdeműs jegyzője folyó hó 8-án rövid két napi kinos szenvedés után meghalt. Temetése 10-én délután ment végbe. Váratlan elköltözése nemcsak szerető nejét és egyetlen fiát döntötte mély gyászba, hanem nagyszámu barátait, ismerőseit és kartársait is mély szomorúsággal tölti el. Kruttschnitt Nándor 1872 óta működött községünkben, két éven át mint gyakornok, azután 28 éven át mint aljegyző, míg végre 1902-ben a község első jegyzőjének választott meg egyhangulag. Nemesak hivatalában működött teljes odaadással, önzetlenül, hanem azon kívül is általános kedvelt és szeretett alakja volt a polgárságnak; a legnemesebb jellemvonásokkal felruházva, feljebbvalóinak teljes elismerését és megalégedését vivta ki magának működése alatt, egyéb jeles tulajdonságaival kartársainak szeretetét és ragaszkodását teljes mértékben kiérdemelte. Óriási embertömeg kísérte utolsó útjára; ott láttuk dr. Széchényi Tamás járási főbíró, Ertl Jánost, a hódásági kerület országos képviselőjét; a boldogultnak számos vidéki barátját és kartársait, kiknek nevében a „Bács-Bodrog vármegyei községi jegyzőegyesület” megbízásából Borovánszky Gyula kulai jegyző mondott megható bucsuztatót.

Alapszabály jóváhagyás. A belügyminiszter a zentai atletikai klub alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

A szegénysorsu tüdőbetegekért. A József kir. herceg szanatórium egyesület iránt mind szélesebb körű érdeklődés mutatkozik és mind jobban felkölti a nemes emberbarátok rokonszenvét és szerzi meg támogatását. Ujabbán — mint értesülünk — a következő nagyobb adományokat kapta: Állami bánya- és kohómunkások ágyalapítványa 10000 kor., lovag Boschán Jakab 200 kor., gróf Csáky Albinné 200 kor., Drexler Béla 100 kor., dr. Imre József és neje 200 kor., báró Jósika Samuné 100 kor., báró Révay Simon és neje 200 kor., Szabadka szab. kir. város közönsége 2000 kor., Thonet Gyuláné 2000 kor. és Veszelyné Balajthy Ilona a szabadkai tanítónőképző igazgatónője egy a nevére tett és eddig rendeltetés nélkül való 1000 koronát felajánlott és még 1000 koronával kiegészíteni rendelte, végül gróf Erdődy Imre és neje szül. Magassy Vilma grófnő 100—100 koronával pártoló tagok lettek.

Automobil elgázolás. Vojnich Béla topolyai lakos folyó hó 9-én automobilján az ómoravicai uton Topolya felé haladt. A keskeny műton jött vele szemben egy lovas, ki látva a hozzá gyorsan közeledő automobilt, lovát az utból kitéríteni igyekezett, de a paripa a töfögő masinától megijedve, hirtelen keresztbe állt az uton, úgy hogy az automobillal kikerülni nem lehetett. Szerencsére Vojnich Béla nem vesztette el lélekjelenlétét s hirtelen fékezve, sikerült neki az összeütközést annyira csökkenteni, hogy sem a lovasnak, sem a lónak komolyabb baja nem történt.

Villámcsapás Csantavéren. E hó 3-án erős vihar volt esővel, villámlással, menydörgéssel, amely alkalommal Kozma Antal csantavéri lakos szállásán a kukoricagörébe beleütött a villám és a görében elhelyezett kukorica, buza és kenyérliszt, lőszerszám, stb. 1900 korona értékben elégett.

Öngyilkossági kísérlet. Müller Fülöp, ósziváci tekintélyes polgár fia bezárkózott az istállóban, hogy agyonölje magát, azonban a berozsdásodott ősi családi fegyver csak egyik fülét lötte el.

Bő istenáldás. A Szentistvánnal szomszédos Jánoshalmán egy szegény szatócsot felesége dus ajándékkal lepte meg. A szegény asszony egyszerre nem kevesebb mint három gyermeknek adott a mult héten életet. A három gyermek közül kettő teljes egészségben van, míg a harmadik meghalt. A dusan megajándékozott anya jól érzi magát.

A tánc áldozata. Tobin Antal bácskereszturi végrehajtó szenvedélyes táncos volt. A mult héten egy lakodalom alkalmával annyit táncolt, hogy szívszélhűdés következtében meghalt.

A zentai fahid. Az összedől zentai fahidat még az idén se takarítják el. Az utászparancsnokság már értesítette a városi tanácsot, hogy a hidlábak robbantását beszünteti, mivel a Tisza magas vízállása nagy akadályokat gördít a robbantások elé. Így hát csak a jövő évben fogják befejezni a hidlábak eltávolításainak munkálatait.

Elfogott pénzhamisítók. A felső-kaboli csendőrség Kátyon parasztokból álló pénzhamisító bandát fedezett fel. A vizsgálat folyik és valószínű, hogy még több letartóztatás lesz.

A görbe orr, mint eláruló. Márton Ferenc csantavéri csendőrszervező a „Rendőri Közlöny”-ben a körözések közt olvasta, hogy Horváczki Géza nevű egyenlopás büntette miatt körözve van. Csantavéren Bakos József rőfös- és divatárú üzletében van egy ilyen nevű segéd. A személyleírásban az illető orra görbén állónak van írva. S erről jöttek rá, hogy ez a segéd a körözött tolvaj. Elárulta a görbe orr. Befogták s ekkor beismerte, hogy Szabadkán egy embertől két társával ellopott 160 koronát. Átadták a törvénytörőknek.

Öngyilkos aggastyán. Nováczky Márton 80 éves szabadkai aggastyán, állítólag gyógyíthatatlan betegsége miatt megúván az életet, házának egy félreeső helyén felakasztotta magát.

Tragikus végű virtus. Kiss Pál bácsyulafalvai legény, társával Földi Jánossal a kukoricaföldre ment s ott tréfából, hogy megtudják, ki az erősebb, birkózni kezdtek. Birkózás közben Földi rátérdelt Kiss Pál hasára, akinek alsóteste beszakadt, minek következtében szörnyet halt.

Leányrablás. Tesics Lyubica 15 éves szabadkai szerb paraszt lányka átment Zentán lakó rokonához. Itt betért egy kis szatócsüzletbe, hogy a háztartás körül szükséges apróságot vegyen. Amint az üzletbe lépett, a szatócs rögtön behuzta az ajtót és a szomszéd szobából előrohant két legény, akik a leányt magukkal hurcolták. A leányt a nagyanyja vitte haza Szabadkára. A szatócs és a leányrabló legények ellen megtették a feljelentést.

Elvágta a lábát. Csütörtök este a bajmoki vasúti állomáson Denc Pál szabadkai kisegítő keféző megcsuszás következtében a vonat kerekéi alá került, amelyek a szerencsétlen ember lábát teljesen szétromcsolták. A szabadkai kórházba szállították, ahol valószínűleg amputálni fogják a lábát.

Öngyilkosság a fogházban. Zentán Lázár Ágnes cselédet letartóztatta a csendőrség s a fogházba kísérte. A leány e megszegényítő dolgot annyira szívére vette, hogy kőtenye szalagjával felkasztotta magát.

Szerencsétlenség. Hesz Károly jómódu cservenkai polgár két hét előtt a község alsó részén levő pincéjébe ment s innen visszajövet, a „Szerb Király”-hoz címzett vendéglőbe tért be. Itt vig társaság volt együtt s Hesz, aki már a pincéjében jól fölöntött a garatra, azonnal hozzájuk csatlakozott és folytatta a borozást. Éjfél táján a legvidámabb hangulatban oszlott szét a társaság s Hesz is hazafelé vette útját. A nagy sötétségben azonban eltévesztette az utat és a Ferenc-esatornába bukkott. Holttestét két napi keresés után a cservenkai tűzoltóság segítségével találták meg. Özvegye és 5 gyermeke siratja a szerencsétlen véget ért embert.

Az ágyu. Egy ismert huszárcapitánynak az a passziója, hogy hadi találmányokon töri a fejét. Mikor aztán egy-egy találmányával elkészül, a rajzokat elviszi a kávéházba, ahol tiszték tanyáznak s azok aztán mint szakemberek, megbírálják a találmányt. A minap nagy diadallal jött a huszár: — Óriási találmány!
— No, micsoda?
— Átalakítja a hadviselés technikáját!
Nincs többé tüzér!
— Hát mi van a tüzerek helyett?
— Önműködő ágyu!
— Hogyan működik?
— Itt a rajz. Ez egy óriási ágyu, amely mellett automobilszerkezet van. Az ágyut

megtöltik, az automobilt megindítják és az ágyu magától szalad az ellenség felé és közben egyre lö, lö, lö. Nos, mit szólnak hozzá?
Diadallal nézett körül.

Feláll az asztal sarkán egy kis hadnagy és szerényen szól:

— Egy kérdésem volna, kapitány ur.

— Mondd fiam.

— Mi történik akkor, ha az ágyu odaér az ellenséghez és az ellenség fölkapaszkodik rá és megfordítja?

A huszárcapitány megijedt.

— Megfordítja?

— Meg. A mi seregünk felé. És az ágyu visszajön és közben egyre lö, lö, lö. Csakhogy bennünket lö, lö, lö.

Kinos csönd lett. A huszárcapitány egy kicsit gondolkozott, aztán zavartan így szólt:

— Hát... édes öregeim... izé... erre... nem gondoltam. Ne szóljatok senkinek.

Tojás eltétele téltre. Az őszi tojás korpába, hamuba vagy örölt sóba takarva is jól eláll karácsonyig. De legjobb családi konzerváló szer a meszes víz. A vizet felforraltjuk, hogy a szénsavat s levegőt kiűzzük belőle; ha meghűlt, friss égetésű meszet oldunk fel benne gondos kavargatással, azután le hagyjuk ülepedni. A tiszta mészvíz most leöntjük a mázos fazékba lerakott tojásokra. Így a héjon szénsavas mészréteg rakódik le, mely a lucaesos tojáshej párolgását kizárja. Hiszen a tojás is a levegőtől romlik meg, tehát ettől kell elzárni s evégre tetején egy tenyérnyi meszes vízréteget hagyunk. A meszes tojás azonban finom orrnak vagy toához nem való. Azért tessék a sólisztal megpróbálkozni; ez a tojás úde zamátját s ízét teljesen megőrzi s ha tiszta tojást rakunk bele, konyhán is, de legalább ez az istállóban nagyon elhasználható, tehát se munkába, se pénzbe nem kerül.

Kendervetőmagbeszerzés. A kendertermeléshez megfelelő vetőmag beszerzését a termelőknek megkönnyítendő a m. kir. földművelésügyi miniszter az 1906. évi vetés céljára eredeti olasz (belognai) kendervetőmagról gondoskodott, amely, míg a készlet tart, az alábbi áron és feltételek mellett kapható a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.) A kendervetőmag kedvezményes ára Budapest nyugati pályaudvarról (50 kg. sulyu) zsákonként a következő: 1—2 zsák megrendelésénél 20 korona, 3—10 zsák megrendelésénél 25 korona. Az ezen mennyiséget meghaladó rendelésnél a hozzávetőleges beszerzési ár 30 korona számítatik, a tiz zsákos meghaladó rendelések azonban csak akkor fogantatosíthatnak, ha a kisebb mennyiségekre szóló rendelések kielégítése után még készlet áll rendelkezésre. A szállítási költségek bármely mennyiség rendelésénél a megrendelőt terhelik. A szállítási költségek csökkentése végett tehát célszerű, ha a termelők az ugyanazon helyre (vasúti állomásra) irányítandó mennyiséget együttesen rendelik meg. Amennyiben hatóságok, gazdasági egyesületek, gazdakörök, vagy szövetkezetek több termelő részére együttesen tesznek megrendelést, az árak megállapítása a szétosztásra kerülő tételek nagysága szerint történik, miért is a megrendelésben részletezni s a hatóság vagy egyesület által igazolni kell, hogy kinek minő mennyiség fog kiadatni, a megrendelő egyúttal felelős a szétosztásnak a bejelentéshez képest való fogantatosításáért. A kendervetőmagra való megrendelések 1905. évi november hó 15-éig közvetlenül a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez intézendők. A megrendelési határidő leteltével a szövetkezet értesíti a feleket a rendelkezésükre bocsájtható mennyiségről s ezt a vételárnak, vagy a vételár utánvételezésére való felhatalmazásnak 1905. évi december 15-ig a szövetkezethez való leérkezése után elküldi. Ha a vételár, vagy az utánvételezésre való felhatalmazás 1905. december 31-éig be nem érkezik, a megrendelés hatályát veszti. Az együttes megrendelések szintén csak a vételár előzetes beküldése vagy utánvét mellett fogantatosíthatnak. Megrendelések csakis teljes zsákra vétetnek figyelembe.

Színház.

Két egyformán híres operette újdonság is került a héten bemutatóra. Csütörtökön Lehár darabja, a **Mulató Istenek** hozott u. n. zajos sikert, mert zajos eszközökkel lehet csak az ilyesmit elérni. Természetesen a librettója a darabnak mellékes, az Offenbach zenéjére irt műveknek közös szövege az. Pikáns, hypermodern kalandok a legrégebb, klasszikus istenvilág szereplőivel. Paródia a lehető legbizarrabb eszközökkel és modern kávéházi viccekkel — de a célt eléri velők a szerző, tud mulattatni. Itt is Zeus ur megy kalandra, de Junó önagysága megneszeli és még a férje automobiljánál is gyorsabban a földön terem és felveszi Zeus imádottjának alakját, úgy hogy Zeus ur tulajdonkép a saját feleségével csalja meg a tulajdon feleségét, nagy öröme az isteni beavatkozás által megzavart házaspárnak. Ezt a szöveget aztán egy hozzáillő léha, de jóhangzású, jól hangszerelt muzsika kíséri ép úgy tarkítva zenei reminiscenciákkal, mint a szöveg költőikkel. De Lehártól több is telik, egynéhány komolyan szép zeneszám is, melyekben a „Drótostót“ szerzőjének megható akkordu zenéjét ismerjük fel. És ha a hatás mégsem oly nagy, azt onnan magyarázhatjuk, hogy bizony ezeket a témákat Offenbach szikrázó zenei tehetsége és a hozzá irt szellemesebb librettók majdnem kimerítették. De a zenei rész így is nagyon hatásos és értékes valami, bár sok minden zenei ötlet üti meg ismerősen a fülünket.

Az előadók megtették a magukét és volt is sikerük. Elsősorban Váradi Margit Junója, hangban, játékban, alakban egyformán tünt ki: bizony perverz izlése volt az öreg Zeusnak, hogy nem elégedett meg vele. Hisz ha Junó keres holmi pótló liaisont, az még érthető, mert Zeus urnak csak a sisakforgója tünt ki, no meg a szolgája Merkur (Gózon), Alkmene szobacicusá Bachis (Kormos Ilonka) tüntek ki, persze tévedésből. Bachis nagyon szépen énekel és szeretetreméltóan duzzogott: hogy oly sokat és oly kézzelfogható módon káromkodott, az a szerző hibája. Az igazi férj szerepében Kozma tünt ki szép énekével, melyből azok az inkriminált recsegő hangok is hiányzottak teljesen. Szolgája (Nagy Imre) tultett még rajta is ötletes, friss játékkal, sohasem vaskos humorával és jó maszkiával. Ezentul azonban vegyük elé a feledésnek azt a bizonyos nagy láttyolát és burkoljuk be erősen vele a muzsák berkeit, hogy egy se lássék ki belőle, mert érthető a mai költői decadence, ha csak olyan muzsák vannak, mint amilyeneket ez este láttunk a színpadon. Honnan vegyen aztán az ember — ihletet?!

A vallásos tárgyú vagy vonatkozású drámák gomba módra szaporodnak napjainkban. Hogy csak a legnevezetesebbeket említsem, olyanokat, amelyek hazájuk határain túl is feltűnést keltettek s kivétel nélkül a pápai index kegyeiben részesültek, ott van Sudermann „Johannes der Täufer“ című darabja, aztán Heyse Pál „Magdalena“-ja, melynek előadását a cenzura be is tiltotta, továbbá a francia Lavedan „Párbaj“-a és a spanyol Perez Galdos „Elektra“-ja, mely körülbelül ugyanazt a kérdést feszegeti, mint Ohornnak pénteken bemutatott **A szent-bernáti barátok** című 5 felvonásos színműve, azt a kérdést tudniillik, vajjon lehet és szabad-e valakit akarata ellenére a világi élet örömeiről való örök lemondásra

és a kolostorba való belépésre kényszeríteni, légyen ez a valaki bárki, ha mindjárt az édes szüle is.

Ennek a sokat hánytorgatott kérdésnek a fejtegetésére és negatív értelemben való eldöntésére Ohorn olyan környezetbe vezet bennünket, mely, ha nem is egészen új, de eddigelé legalább is szokatlan volt a színpadon. Az 5 felvonásból 4 ugyanis a kolostorban játszódik le, ami a szerzőnek pompás és nagy virtuozitással kiaknázott alkalmul szolgál a szerzetes élet látszólagosan nyugodt külseje mögött létező ellentétes eszmeáramlatoknak, valamint a nem ritkán ellenséges indulatoknak és törekvéseknek megrázó drámai erővel való megismertetésére. Ott látjuk a vakbuzgóságot, a merev dogmatizmus, az egyházi zsarnokságot, az alázatosságot színlelő képmutatást és az önérdeket hajhászó alatomosság, az élettől elszakadt és a kortól elmaradt felfogás képviselőit a prior és Simon atya személyében, amint fanatikus hitük egész hajthatatlanságával sikra szállanak a humanizmus, a modern gondolkodás, a tudományos világnézet, a tettekben megnyilatkozó türelmesség és az igazi keresztényi szeretet lelkes és mély meggyőződésű hívei: az öreg Fridolin és a derék, nyíltszívű Meinrad pater ellen. A régi vallási disputák emlékei élednek fel lelkünkben, amint e homlokegyenest ellenkező nézeteknek, ez egymástól merőben idegen eszméknek heves összeütközését szemléljük s bensőnkől önkénytelenül is előtör a megkönnyebbülés, a megváltás örömsóhaja, amidőn a lelkiismereti és a gondolatszabadság minden igaz ember előtt szent ügyének végleges diadalát látjuk.

Ime egy darab, mely a gondolat szárnyán magasabb régiókba emelvén fel a lelkeket, megtermékenyíti agyunkat és bizalommal tölti el szívünket.

Dicséretére válik közönségünknek, hogy lankadatlan figyelemmel követte e várakozáson felüli jó előadásnak minden mozzanatát, még ott is, ahol az okoskodás már a filozófia ködébe veszni látszik.

A szereplőket is mintha megihlette volna a színmű mélyes tartalma, oly buzgó igyekezettel s egymással szinte versenyre kelve játszottak valamennyien.

A sugónak azonban azzal a jó tanácsal szolgálhatunk, hogy máskor jobban vigyázzon az egészségére, mert hangszálainak túlságos megerőltetése veszélyeztethetné tüdejé és gégeje épségét.

n.-i.

Szombaton került színre a **János vitéz**. Maga a név egész fogalomná nőtte ki magát, melyről mesés legendák és legendás mesék keringenek. Hallatlan számú előadás osztatlan dicséretet és egész új magyar operette stílus inaugurálását jelenti e név. És valóban a darab még hirnevénél is jobb. És talán jobb itt a vidéken, mint a fővárosban, hol hatáshajhászó direktorigyekezet és reklámot üzö primadonna kultusz a darab eredeti szépségei közé sok színházi effektust is kevert. Szerencsés libretto és még szebb zene — mindakettő a nemzeti romantizmus stíljében átszöve nemzeti, sőt népi elemekkel a közönségben bizonyos naiv hozzájárulást tételezve fel. Bakonyi legnagyobb dicsérete, hogy a nemzet nagy költőjének örökbeesű alkotásához nem tett hozzá semmit, azt a megindítóan jellegzetes magyar mesét meghagyta a maga egészében, csak színszerűséget kölesőnzött neki sok szerencsével. A zeneszerző Kacsóh pedig még több szerencsével az igazi nemzeti zeneanyagba nyúlt, a nó-

tába és onnan stilizálta ki darabja legtöbb és legszebb részletét, de teljes zeneszerzői nagy tehetsége megtartásával. Hisz különben ezt a sok magasztalást elvégezték mások és most már megérthetővé válik, hogy ez a darab a fővárosi szeszélyes közönség érdeklődését egy hosszú éven át folyton ébren tudta tartani. Hisz nálunk is a rendestől eltérő közönséget tudott első előadásra is vonzani, olyat, mely melegen átérzi a színpadon előadottakat és szívből lelkesedett, tapsolt. Mert a darab szépségeit teljesen — a szó abszolút értelmében — érvényre tudták hozni a szereplők. Váradi Margit bemutatta teljesen azt a lélektani folyamatot is, mint lesz Kukorica Jancsiból János vitéz és ebből újra csak a régi Jancsi, ki a fényes Tündérországból is arról álmodozik, hogy ott lenn a Tisza mellett most nyílnak a pipacsok és dalolnak az aratók, hogy ott van csak igaz boldogság. Kukorica Jancsija merő közvetlenség, igazán természetes alakítás volt a bojtár gyermek minden meleg érzésével és hetykeségével. A hangja is más lett a János vitéz alakjában és mindig szivig ható. Leghívebb bajtársa Bagó trombitás (Gózon Gyula) volt legsikerültebb partnere is. Egy kiforrt tehetség biztonságával, kellemes és hajlékony hangjának szépségével, de meg szerepe természetesen rokonszenves voltával is nagy hatást keltett. Minden egyes nótája osztatlan tetszést aratott és a János vitéz szép szereplője benne találta hasonló szépségű alakítóját a Bagó trombitásnak. Egészen stilszerű volt Kormos Ilonka Iluskája nemcsak szép énekével, de benső játékaival is. Külön dicséretet érdemel Ernyeiné gonosz mostohája. Maszkja a magyar mese valóságos vasorru bábája, járása, rikácsoló hangja, játéka mind a boszorkány megtestesült alakja. A többi alak szintén mind jó megszólaltatóra talált. Hatvaniné büszke király leánya, Kozma markáns strázsamestere, Nagy francia királya mindmegannyi jó alakítás volt. Csak a tündérek táncát kellett volna újra vastagon bevonnai avval a bizonyos burkoló fátyollal — igazán nem vettük rossz néven János vitéztől, hogy nyakra-főre takarodott el Tündérországból. Ilyen lengéseket, mit azok a tündérek véghezvittek, legfeljebb valami tizedrangu Moulin rougeban lehet fellelni. Ezt azonban elnéztük a sok kiválóság mellett, melyhez a zenekar pompás játéka Rück karmester kitűnő vezetése alatt is nagyban hozzájárult.

Vasárnap délután Lehár **Drótostót**-ját adták a zónaelőadások közönségének nagy gaudiumára. Valamivel kevesebb sületlen viccelődés és a karzatnak szóló nyers tréfálkozás azonban a délutáni előadásoknál sem ártana a t. szereplőknek.

Este megismételték a **János vitéz**-t Lévai Bertával a címszerepben. A zsufolt ház lelkesen ünnepelte kedvelt divánkat, aki ez alkalommal az „első“ esokor sokat jelentő kitüntetésében is részesült.

Művészet — Irodalom.

„Az Amatőr.“ A magyar amatőrök szép folyóiratának most megjelent 27. száma az országos szövetség jegyében született meg. „Az Amatőr“ lelkes hangú cikkei nem tévesztették el céljukat. Eredményük, hogy a „Magyar amatőrök országos szövetsége“-nek végleges megalakulása már csak napok kérdése. A fővárosi központ megalakulását kell, hogy mihamarabb nyomon kövesse a fiók-

egyesületek és a már létező vidéki egyesületek csatlakozása a szövetséghez. Erre szólítja fel olvasóit „Az Amatőr” most megjelent száma. Együttal pedig vezércikkben adózik Petzval József, a múlt század végén elhunyt magyar születésű világhírű tudós emlékeztetőnek, akit Kohlman Artur dr., „Az Amatőr” lelkes szerkesztője, cikkében, az osztrák honosítási céllal szemben, visszakövetel. A távfényképezésről, Daguerre és Niepce viszonyáról írt cikkek, a lap érdekesen tanulságos bő rovatái, a legjobb hazai és külföldi művész-amatőrök képeinek gyönyörű reprodukciói pedig ezt a füzetet is minden amatőr-fényképezőnek, de a műértő nagyközönségnek is legnagyobb érdeklődésére méltóvá teszik. — Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, ha ez iránt (Budapest, VII. Király-utca 89. szám alá) fordulnak az érdeklődők.

Délmagyarország. Ezen a címen, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület kiadásában, honismertető folyóirat indult meg a közel napokban. A füzetke első száma igen érdekes tartalommal jelent meg s tanúsággal van afelől, hogy szegedi földön megint szaporodott a modern kultúra uttörő ereje. A folyóirat első lapján Gerliczy Ferencné báróné, a D. M. K. E. hölgybizottsági elnökének arcképe látható, majd a szerkesztőség beköszöntője után Domokos László írása következik, szólván az asszonyi jóság és szélesség most említett prototípusáról. Szigma álnév alatt a svábságról ír egy kitűnő író, majd a pancsovai kiállítást ismerteti hosszabb cikkben Geesen Béla. E cikk keretében láthatók a kiállítás vezérembereinek az arcképei. A palicsi gyermekszanatóriumról Ruffy Pálné ír igen kedvesen, a közvetlen női lélek gyengédségével. Végül a D. M. K. E. pancsovai kulturünnepének részletes leírása és bő ismertetése következik. Legvégül apró cikkek ismertetik a D. M. K. E. beléletét és működését. A folyóirat első száma azzal kecsegtet, hogy a kiváló szerkesztő: Móra Ferenc megleli majd a módját annak, hogy a most még szerény terjedelmű, de annál gazdagabb tartalmú, időközönként megjelenő folyóirat kiszélesedik s teret hódít magának, első helyen, a hasonló irányú irodalmi munkák sorában. A füzet külső csinosága és szép előállítása az Engel Lajos nyomdájának izlését dicséri. A folyóirat évi előfizetési ára 3 korona.

Közgazdaság.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.50—3.00, muhar 3.20, alomszalma 1.80, zsupszalma 1.90, szecska 2.20 kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.80—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműk: zab 7.15—7.40, tengeri 8.30, rozs 6.80, árpa 7.00 kor. 50 kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

R. K. Cservenka. Szíves értesítését köszönjük. Keresse fel többször lapunkat. Akad ott anyag bőven.
K. O., M. I., R. D., P. D., L. K., A. R. és W. M. A főispán 8-án adta be lemondását. Nem tudjuk. Nagyon sok.

K. G. Fenti üzenetünk Önnek is szól. Bővebben levélben válaszolunk.

Hozzá. Hogy érzése igaz, nem kételkedünk benne, de az érzés igazsága csak Önt és őt érdekelheti. A nagy közönség azonban az igazságon felül az érzés hevét s ennek megfelelően a kifejezés lendületességét és fordulatosságát megköveteli a verstől. Ezt hagyjuk

még kettejük titkának. Tollának közreműködését azért továbbra is kérjük, mert meg vagyunk győződve, hogy kerül még belőle olyan, mely szélesebb körnek is gyönyörűségeit és okulást szerezhet.

HIRDETÉSEK.

FIX FIZETÉS és magas jutalékkal keresünk Zombor és vidéke számára jó megjelenésű ügyes **képviselőket.** Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal „Kazinczy” Könyvkereskedő Részvénytársasághoz **Debrecenbe** küldendők.

2-1

966. szám.

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. tek. kir. járásbíró 1905. évi Sp. I. 631/3. számú végzése következtében dr. Gruber Kármly budapesti ügyvéd által képviselt Stein és Rosenstrausz budapesti cég javára Beck Manó zombori lakos ellen 60 kor. 70 fill. és járulékaik erejéig 1905. évi október hó 12-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1785 korona 54 fillérre becsült következő ingóságok u. m.: bolti áruk és butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1905. évi V. 1247/2. sz. végzése folytán 60 kor 70 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi augusztus hó 10. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 29 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Zomborban alperes lakásán leendő eszközzésére 1905. évi november hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. november hó 3-án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

757. szám

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1905. évi V. 1280. számú végzése következtében dr. Freund Zsigmond budapesti ügyvéd által képviselt Váradí Gusztáv budapesti lakos javára Graf Miksa utóda őrszállási cég ellen 570 kor. 81 fillér és járulékaik erejéig 1905. évi október hó 13-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1100 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: bolti rőtös áruk nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1905. évi V. 1280/2. sz. végzése folytán 570 kor 81 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi szeptember hó 15-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 84 korona 02 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Őrszálláson adós üzletében leendő eszközzésére 1905. évi november hó 16-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. évi november hó 2-án.

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

Kérvénye Szarajlits Péter és társainak Zsablya község határának tagosítása tárgyában. 11974/P. 1905. szám.

VÉGZÉS.

Szarajlits Péter, Strbolya Vász, Uzelác Tósa, Milisics Áca, Metzinger Gáspár és Pinter Vidor zsablyai lakosok ezen kérvénye folytán, tekintettel arra, hogy a tagosítás megengedhetőség tárgyában a kereset 8046/P. 905. sz. a. beadott s e tárgyban a jkvi tárgyalás folyamatban van, ekként Zsablya község határára nézve a tagosítási eljárás megindított, ezért is mindenekelőtt a helyszínén megejtendő nyomozásnak az irányban leendő fogantatása végett, hogy forog-e fent valamely a törvényben gyökerező avagy szerződésen alapuló oly gátló ok vagy körülmény, mely a tagosítás megengedhetőségét gátolja, vagy kizárja, ugy a tagosítás alá vonni kért külsőségek jogi természetét, mivelési ágak s netán még szükségeseeknek mutatkozó körülmények tisztázása és megállapítása, valamint Zsablya község előjárósága által elkészítendő név- és birtokkimutatásnak az eredeti kataszteri birtokívek alapján leendő megállapítására Molnár Géza kir. törvényszéki bíró kiküldetik.

Utasítatik Zsablya község előjárósága, hogy a birtokában levő eredeti kataszteri birtokívek alapján Zsablya község külsőségéről két példányban név- és birtokkimutatást készítsen, ezen példányok egyikét Zsablya község házában haladéktalanul közszemlére tegye ki, a másik példányt pedig a kiküldött bírónak adja át.

Felhivatnak Zsablya község külsőségeinek tulajdonosai és birtokosai, hogy a közszemlére kitenni rendelt név- és birtokkimutatás ellen, amennyiben azok helyessége tekintetében észrevételük vagy kifogásaik lennének, azokat legkésőbb a szavazásra kitűzött alábbi idő, illetve szavazás megkezdését megelőzőleg írásban vagy szóval a kiküldött bírónak adják elő.

Egyben Zsablya község birtokosai megszavazatni rendeltetnek, hogy a tagosítás megengedését közülük kik óhajtják, akarják s kik ellenzik, mely ekként elrendelt szavazásnak a kiküldött bíró által leendő megejtésére Zsablya község házához **1905. évi december hó 12-ik napjának d. e. 8 órája** kitűzték, mely időre a szavazáshoz az összes érdekelt birtokosok — minden egyéb külön meghívó mellőzésével — jelen végzéssel oly figyelmeztetés és törvényes következmények terhe mellett hivatnak meg, hogy a szavazati jogot csak a név- és birtokkimutatásban felvett birtokosok gyakorolhatnak és pedig vagy személyesen, vagy pedig közjegyző, községi előjáróság által kiállított vagy hitelesített meghatalmazások alapján megbizottaik útján.

Különösen figyelmeztetnek az érdekelt birtokosok arra, hogy mindazon birtokosoknak birtokai, mely birtokosok szavazati jogukat bármi okból nem gyakorolnák, illetve a szavazásban akár személyesen, akár megbízott útján részt nem vennének, azokról az vélelmeztetik, hogy a tagosítás megengedését óhajtják, akarják és birtokaik a tagosítás megengedését óhajtó birtokosok birtokához fognak számíttatni.

Utasítatik Zsablya község előjárósága, hogy ezen végzés egy példányát Zsablya község házában haladéktalanul közszemlére szokásos módon (templom előtti hirdetés, dobzó, egyéni bemondás) legalább három ízben és pedig bizonyos időközönként a legkiterjedtebb módon tegye közhírré, adja a birtokosság tudomására. Ugyancsak utasítatik Zsablya község előjárósága, hogy az ismert tartózkodású, de nem Zsablyán lakó birtokosokat ezen végzés tartalmával kérvényezők költségére ajánlott levélben mielőbb értesítse s egyben az erre vonatkozó posta feladóvevényeket és ezen végzés közhírrétételét igazoló községi bizonyítványt a szavazás megkezdése előtt a kiküldött bírónak szolgáltatassa át.

Az ismeretlen tartózkodású birtokosok részére ügygondnokul Grigorievics Milivoj ügyvéd kirendeltetik.

Ujvidéken, 1905. évi november hó 6-án.

Az ujvidéki kir. törvényszék.

3-1

!! Házeladás !!

Bajai-utca 6. számú és a Radisics-utcai 25. számú házak **szabadkézből** eladóak. Bővebb értesítést **MAJOR JÓZSEF** p. ü. segédtitkár ad.

2532. szám.
1905.

Pályázati hirdetmény.

Bácsfeketehegy községben lemondás folytán egy gyalogrendőri állás üresedett meg. Az állás évi 600 korona javadalmazással jár, mely havi utólagos részletekben fiztetik ki. A ruházatot a megválasztandó sajátjából köteles beszerezni, míg a felszerelést a község adja. Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyó évi november hó 25. napjának déli 12 órájáig** alulírott község jegyzői irodájához — az előjáróságra címezve — adják be. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Bácsfeketehegy, 1905. november 6.
2—2 **Előjárók.**

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

„FORTUNA”

VÁSÁROLJON

SZERENCSE-

OSZTÁLYSORSJEGYET

HERCZOG TESTVÉREK.

BANKHÁZÁBAN

Z O M B O R.

Egy egész 12 korona, egy fél 6 korona, egy negyed 3 korona, egy nyolcad 1-50 korona.

6-3

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLÁK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KÁRTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

Z O M B O R B A N

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
ÉS A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDEK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.

Olesóbb mint bárhol! ➡ ➡ Pontos kiszolgálás!

VILLANYOS LÁMPÁK!

Ajánljuk dús raktárunkat modern stíli **villanyos lámpákban**, bámulatos olesó áron, **teljesen szerelve és a vezetékhez kapcsolva!**

A grammophon társaság (író angyal védjegy) képviselőjét megnyertük Zombor és környéke részére; raktáron tartunk nagy választékban kifogástalan működésű **GRAMMOPHONOKAT** és **LEMEZEKET**.

A triesti **LINOLEUM** (parafa szőnyeg) óriási raktárát is a n. é. közönség b. figyelmébe ajánljuk.

Fehérneműek, izléses nyakkendők, csipkék, szalagok, karlsbadi porcellán serviceok, **BERNDORFI ALPACCA** és **ALPACCA** ezüst.

Chinaezüst és bronz dísz tárgyak olesó árakon.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

20-16

Goldfáhn Sándor és Fia,

Zombor, Kossuth Lajos-utca.

Esőernyők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, játékok, tajtékpipák. ➡ ➡ Szolid elvek.

ÚJ ZÁLOGHÁZ

ZOMBORBAN.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy folyó évi november hó 15-ével a gör. kel. szerb templom mellett az **EIBL-féle házban**

ÚJ ZÁLOGHÁZAT

nyitunk, melyben mindennemű **arany, ezüst, értékpapir és ruháneműekre** és más értéktárgyakra **előnyös kamatszámítás** mellett kölcsönt adunk és konvertálunk már zálogban lévő tárgyakat.

Az összes zálogtárgyak becsüese az intézetben található.

Zomborban, 1905. november hó.

3-2

Tisztelettel

Sztojkovits Nenád és Társa.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.